

Nr 1.

Ankom till riksdagens kansli den 27 januari 1931 kl. 12 m.

Konstitutionsutskottets utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående godkännande av en mellan Sverige och Island undertecknad konvention angående fredligt avgörande av tvister.

Till konstitutionsutskottets handläggning hava båda kamrarna hänvisat en av Kungl. Maj:t till riksdagen avlåten proposition, nr 8, däri Kungl. Maj:t, under åberopande av utdrag av statsrådsprotokollet över utrikesdepartementsärenden den 30 december 1930 samt med överlämnande av texten till en konvention mellan Sverige och Island angående fredligt avgörande av tvister, vilken undertecknats den 27 juni 1930, äskat riksdagens godkännande av nämnda konvention.

Konventionen är av följande lydelse:

KONVENTION

**mellan Sverige och Island angående
fredligt avgörande av tvister.**

Hans Majestät Konungen av Sverige och Hans Majestät Konungen av Island och Danmark, vilka äro besjälade av önskan att främja strävandena till avgörandet på fredlig väg av mellanstatliga tvister, hava i detta syfte överenskommit att avsluta en konvention angående fredligt avgörande av tvister, som må uppstå mellan Sverige och Island, och hava till Sina fullmäktige för avslutandet av en sådan konvention utsett:

Hans Majestät Konungen av Sverige: Sin Envoyé extraordinaire och Ministre plénipotentiaire i Köpenhamn, Oskar Anton Herman Ewerlöf och

Hans Majestät Konungen av Island och Danmark: Islands Försteminister Tryggvi Thorhallsson, vilka, därtill vederbörligen bemyndigade, överenskommit om följande bestämmelser:

Artikel 1.

Uppstår mellan Sverige och Island rättstvist, som är hänförlig till någon av de i art. 36, mom. 2, av stadgan för den fasta mellanfolkliga domstolen angivna kategorier och som icke kunnat lösas på diplomatisk väg, skall den hänskjutas till avgörande inför nämnda domstol i enlighet med bestämmelserna i sagda stadga.

Tvister, i fråga om vilka särskilda avtal om doms- eller skiljedomsförfarande gälla mellan de fördragsslutande parterna, skola behandlas enligt bestämmelserna i dessa avtal.

SAMNINGUR

**milli Íslands og Svíþjóðar um lausn
deilumála með friðsamlegum hætti.**

Hans hátign konungur Íslands og Danmerkur og hans hátign konungur Svíþjóðar, sem óska eindregið að styðja viðleitnir að jafna á friðsamlegan hátt milliríkjadeilum, hafa, með það fyrir augum, komið sjer saman um að gera samning um friðsamlega lausn deilumála, sem kunna að rísa milli Íslands og Svíþjóðar, og hafa útnefnt sem fulltrúa sína til þess að gera slíkan samning:

Hans hátign konungur Íslands og Danmerkur: Forsætisráðherra Íslands Tryggva Þórhallsson og

Hans hátign konungur Svíþjóðar: Sendiherra sinn í Kaupmannahöfn Oskar Anton Herman Ewerlöf, sem með gildu umboði hafa orðið ásáttir um eftirfylgjandi ákvæði:

1. grein.

Rjettardeilum, sem kunna að rísa milli Íslands og Svíþjóðar, sem hægt er að heimfæra undir einhverja þá tegund, sem nefndar eru í 36. grein 2. málsgrein í regulgjörð fasta alþjóðadómstólsins, skal, svo framarlega sem ekki hefur tekist að jafna deilurnar milli stjórnarfulltrúa ríkjanna, vísað til úrlausnar fyrnefnds dómstóls í samræmi við ákvæði reglugjörðarinnar.

Deilur, sem eru þess efnis, að um þær gilda sjerstök ákvæði milli þessara tveggja lauda um dóm- eða gjörðardómsmeðferð, skulu sæta þeirri meðferð, sem þau hin sömu ákvæði mæla fyrir um.

Meningsskiljaktighet rörande tolkningen av förevarande konvention skall avgöras av den fasta mellanfolkliga domstolen.

Artikel 2.

De fördragsslutande parterna förplikta sig att till skiljedomsförfarande jämlikt nedanstående bestämmelser hänskjuta alla andra än de i art. 1 omnämnda tvister. Innan en tvist göres till föremål för skiljedomsförfarande, skola parterna söka enas om dess hänskjutande till undersöknings- och förlikningsförfarande inför en i sådant syfte särskilt tillsatt förlikningsnämnd.

Därest icke inom sex månader efter det en av parterna föreslagit undersöknings- och förlikningsförfarande enighet uppnåtts om tvistens hänskjutande till sådant förfarande och om förlikningsnämndens sammansättning, skall tvisten på endera partens yrkande hänskjutas till skiljedom.

Parterna äro ense om att de tvister, som avses i förevarande artikel, skola avgöras efter grundsatserna för rätt och billighet.

Artikel 3.

Därest parterna ej annorlunda överenskomma, skall skiljedomstol för behandling av tvist jämlikt art. 2 i denna konvention tillsättas i enlighet med bestämmelserna i Haag-konventionen den 18 oktober 1907 för avgörande på fredlig väg av internationella tvister, avdelning IV, kap. II.

Artikel 4.

I den mån parterna i fråga om skiljedomsförfarandet ej annorlunda överenskomma, skola bestämmelserna i Haag-konventionen den 18 oktober 1907 för avgörandet på fredlig väg av internationella tvister, avdelning IV, kap. III, därvid lända till efterrättelse.

Därest sådant skiljeavtal, som avses i sagda Haag-konvention, ej undertecknats inom sex månader efter det ena parten till den andra framfört yrkande om tvists hänskjutande till skiljedom, skall skiljeavtal på yrkande av endera parten fastställas i den ordning, som fö-

Agreiningar um skilning á samningi þessum skulu úrskurðaðir af fasta alþjóðadómstólnum.

2. grein.

Samningsaðilarnir skuldbinda sig til að bera undir gjörðardóm samkvæmt eftirfarandi ákvæðum allrar aðrar deilur en þær, sem nefndar eru í 1. grein. Áður en gjörðardómsmeðferð hefst, munu aðilarnir leitast við að vísa málinu til rannsóknar og sáttameðferðar fyrir sjerstakri þartil útnefndri sáttanefnd.

Nú liða 6 mánuðir frá því er annar aðilinn stakk upp á rannsóknar- og sáttameðferð, og ekki hefir náðst samkomulag um að vísa deilunni til slíkrar meðferðar og um útnefning sáttanefndar, þá getur hvor aðilinn um sig farið fram á að láta gjörðardóm skera úr deilunni.

Aðilarnir eru ásáttir um, að deilur þær, sem þessi grein fjallar um, skulu leystar á grundvelli rjeettlætis og sanngirni.

3. grein.

Sje ekki öðruvísi ákveðið með samningi, skal gjörðardómur sá, er fer með deilumál samkvæmt 2. grein þessa samnings, útnefndur í samræmi við ákvæði IV. þáttar II. kapitula Haagsamþyktarinnar, frá 18. október 1907 um jöfnun deilumála milli ríkja með friðsamlegum hætti.

4. grein.

Að svo miklu leyti sem aðilarnir taka ekki aðra ákvörðun um gjörðardómsmeðferð, skulu ákvæðin í IV. þætti III. kapitula Haagsamþyktarinnar frá 18. október 1907 um jöfnun deilumála milli ríkja með friðsamlegum hætti koma til framkvæmda.

Verði slíkt gjörðardómssamkomulag, sem um ræðir í nefndri Haagsamþykt, ekki undirritað áður en 6 mánuðir eru liðnir frá því annar aðilinn bar upp við hinn tilmæli um að deiluatriðinu skyldi vísa til gjörðardóms, skal gjörðardómssamkomulagið, samkvæmt

reskrives i artiklarna 53 och 54 i nämnda Haag-konvention.

I de fall, då förevarande konvention hänvisar till bestämmelserna i Haag-konventionen, skola dessa bestämmelser tillämpas parterna emellan oavsett om sistnämnda konvention är för dem gällande.

Artikel 5.

Skiljedomstolen äger på endera partens yrkande angiva de provisoriska åtgärder, som böra vidtagas för skyddande av denna parts rätt, för så vitt dessa åtgärder kunna vidtagas på administrativ väg.

Artikel 6.

Skiljedomen skall, när anledning där till förefinnes, innehålla anvisning rörande sättet för dess verkställande, särskilt rörande de tidsfrister, som därvid skola iakttagas.

Artikel 7.

Beträffande frågor, som enligt lagstiftningen i det land, mot vilket yrkande framställes, skola avgöras av domstol, varmed här avses jämväl förvaltningsdomstol, kan vederbörande part icke påfordra, att det i artiklarna 1 eller 2 avsedda förfarande kommer till användning förrän genom sakens behandling vid domstol slutligt utslag avkunnats. I sådant fall skall tvistens hänskjutande till dom eller skiljedom ske senast ett år efter sådant utslag.

Artikel 8.

Har i dom eller skiljedom förklarats, att ett beslut eller en åtgärd av domstol eller annan myndighet i ena staten helt eller delvis står i strid med folkkrätten, och kunna enligt denna stats författning följderna av beslutet eller åtgärden icke helt eller delvis undanröjas, så äro parterna ense om att den förfördelade parten i domen eller skiljedomsutslaget må tillerkännas lämplig gottgörelse på annat sätt.

ösk annars adilans, gert á þann hátt, er mælt er fyrir um í 53. og 54. grein nefndrar Haagsamþykta.

Í þeim tilfellum, að í samningi þessum er vísað til ákvæða Haagsamþykta, skal ákvæða þessara gætt milli aðilanna, án tillits til þess, hvort samþykkt þessi er gildandi fyrir aðilana.

5. grein.

Að ósk annars aðilans skal gjörðardómurinn mæla fyrir um þær bráðabirgðaráðstafanir, sem ber að gera til þess að vernda rjettarstöðu þessa sama aðila, svo framarlega sem hægt er að gera þessar ráðstafanir með framkvæmdarathöfnum.

6. grein.

Sje ástæða til þess talin skal í dómsorði tekið fram, hvernig dómnum skuli fullnægt, einkanlega að því er snertir þá fresti, sem gæta ber.

7. grein.

Að því er snertir málefni, sem samkvæmt löggjöf þess lands, sem krafan er á hendur gjörð, eiga að sæta úrlausn dómstóls, hjer með einnig talinn umboðsstjórnardómur, getur hlutaðeigandi aðili ekki krafist, að aðferð sú, sem nefnd er í 1. eða 2. grein, verði viðhöfð, áður en endanleg dómsniðurstaða er fengin. Í slíku tilfelli skal málinu vísað til dóms eða gjörðardóms í síðasta lagi ári eftir að málinu hafði verið ráðið þannig til lykta.

8. grein.

Ef að því er lýst yfir í uppkveðnum dómi eða gjörðardómi, að ákvörðun eða framkvæmd dóms eða annars yfirvalds annarshvors ríkisins fari að einhverju leyti eða öllu í bága við alþjóðarjett, og ef að stjórnlög þessa ríkis leyfa ekki að afmá að öllu eða einhverju leyti afleiðingarnar af slíkri ákvörðun, eða framkvæmd, þá eru aðilarnir ásáttir um, að í dómnum eða gjörðinni megi dæma þeim aðilanum, er misrjetti hefur verið beittur, hæfilegar bætur á annan hátt.

Artikel 9.

De fördragsslutande parterna förbinda sig att under pågående doms- eller skiljedomsförfarande i möjligaste mån undvika varje åtgärd, som kan motverka domens eller skiljedomens verkställe.

Parterna skola efter tro och heder ställa sig domen eller skiljedomen till efterrättelse.

9. grein.

Meðan að stendur á dóms- eða gjörðardómsmeðferð skuldbinda samningsaðilarnir sig til þess að leiða hjá sjer, svo sem frekast er unt, hverskonar ráðstöfun sem getur orðið til tálmunar fullnægju dómsins eða gjörðarinnar.

Aðilarnir skulu, að viðlögðum drengskap, hlýta dóms- eða gjörðardómsniðurstöðunni.

Artikel 10.

Twister, som må uppstå mellan parterna angående tolkningen eller utförandet av dom eller skiljedom, skola, därest ej annorlunda bestämts, underkastas avgörande av den domstol, som avkunnat domen eller skiljedomen.

10. grein.

Deilur, sem kynnu að rísa milli aðilanna, snertandi skilning eða framkvæmd dómsins eða gjörðarinnar, skulu, sje ekki öðruvísi ákveðið, utkljáðar af þeim rjetti, sem kvað upp dóminn eða gjörðina.

Artikel 11.

Denna konvention skall ratificeras, för Sveriges del av Hans Majestät Konungen av Sverige under förutsättning av svenska riksdagens bifall, och för Islands del av Hans Majestät Konungen av Island och Danmark under förutsättning av isländska altingets bifall. Ratifikationerna skola utväxlas i Stockholm.

11. grein.

Samning þennan skal fullgilda, af hans hátign konungi Íslands og Danmerkur, að áskildu samþykki Alþingis Íslendinga, og af hans hátign konungi Svíþjóðar, að áskildu samþykki Ríkisþings Svía. Fullgildingarskjölin skulu afhent í Stokkhólmi.

Artikel 12.

Denna konvention träder i kraft å dagen för ratifikationernas utväxlande och ersätter därvid, i förhållandet mellan Sverige och Island, skiljedomskonventionen den 17 juli 1908. Den gäller för en tid av tjugo år räknat från ikraftträdandet. Därest den ej senast två år före utgången av nämnda tidrymd blivit uppsagd, skall den gälla för ytterligare tjugo år, och skall den allt framgent anses förlängd för tidrymder av tjugo år, om den icke minst två år före utgången av närmast föregående tjugooårsperiod blivit uppsagd.

12. grein.

Samningur þessi gengur í gildi þann dag er fullgildingarskjölin eru afhent, og kemur þá, að því er snertir Ísland og Svíþjóð, í stað gjörðardómssamningsins frá 17. júlí 1908. Samningurinn gildir í 20 ár frá gildistöku. Ef honum verður ekki sagt upp minst tveimur árum fyrir lok þessa tímabils, gildir hann í önnur 20 ár, og skal framvegis álitast gildandi fyrir 20 ára tímabil, svo framarlega sem honum verður ekki sagt upp minst 2 árum fyrir lok liðandi 20 ára tímabils.

Twist, som vid utlöpanet av konventionens giltighetstid är föremål för doms- eller skiljedomsförfarande på grund av denna konvention, skall slutbehandlas i enlighet med konventionens bestämmelser.

Deilur, sem við lok gildistíma samningsins sæta dóms eða gjörðardómsmeðferð samkvæmt þessum samningi, skulu útkljáðar á þann hátt, er hann mælir fyrir um.

Till bekräftelse härav hava de befullmäktigade ombuden undertecknat denna konvention och försett den med sina sigill.

Som skedde i två exemplar på Tingvellir den 27. juni 1930.

Þessu til staðfestu hafa fulltrúarnir undirritað samning þennan og sett við hann innsigli sín.

Gert i tveim eintökum á Þingvöllum. 27. júní 1930.

O. EWERLÖF.
(Sigill.)

TRYGGEVI ÞÓRHALLSSON.
(Sigill.)

Utskottet, som av det propositionen åtföljande statsrådsprotokollet med tillfredsställelse funnit, att nu ifrågavarande avtal kunnat undertecknas i samband med firandet av isländska altingets tusenårsjubileum, är övertygat, att förhållandet mellan Sverige och Island präglas av samma uppriktiga samförståndsvilja, som förestavat de i huvudsak likartade skiljedomskonventionerna av år 1925 och 1926 mellan Sverige och övriga nordiska länder, och hemställer härmed,

att förevarande kungl. proposition måtte av riksdagen bifallas.

Stockholm den 27 januari 1931.

På konstitutionsutskottets vägnar:

C. A. REUTERSKIÖLD.

Närvarande: Herrar *Reuterskiöld, Sävström, Strömberg, K. J. Ekman, David Bergström, Hallin*, G. W. Hansson, Vennerström, Hellberg*, Mellén, Larsén, Gustafson i Kasenberg, Jansson i Edsbäcken, Persson i Trången*, Pehrsson i Göteborg*, Forssell*, Andersson i Igelboda*, Karlsson i Vadstena och Lindmark.*

* Ej närvarande vid justeringen.